

Novel·la Després de l'èxit d'«Olor de colònia», la gran novel·la sobre les colònies tèxtils del Llobregat, Sílvia Alcàntara torna per explicar la història d'una família catalana del segle XX: de l'economia de subsistència a la informàtica

Pols de papallona

JULIÀ GUILLAMON

Al final d'un dels capítols de la segona part d'*Els dies sense glòria*, Sílvia Alcàntara (Puig-reig, 1944) descriu un tronc que, esquerdat i transformat en brasa, es desfà dins la llar. «A la mestressa de cal Noi Xic, els ulls negats li van impedir de veure com un tronc, roent pel foc, s'esberlava entremig d'espetecs provocant una esclavissada». Vos-tès són lectors de literatura en català? Els reptos que trobin un final de capítol d'un autor (dels més grans als més petits) que tingui la precisió, la plasticitat i la força simbòlica d'aquest final. El tronc s'engruna enmig d'espurnes i, abans, s'ha desfet la il·lusió de ser una família feliç: la Miquela acaba d'explicar al fill les enraonies que corren al voltant de la seva xicoteta. Aquest tronc, que és brasa enmig d'un ball d'espurnes que espeteguen, aviat serà cendra.

Un altre final de capítol esplendorós. Ara és la jove, la Glòria, qui ocupa l'escena: «Mentrestant, des dels fogons, la Glòria deixava anar l'aigua ensabonada de rentar els plats aigüera avall. Observava com l'escuma amb petites bombolles desapareixia pel forat tot fent un remolí. Aigua i bombolles desapareixien sense deixar rastre». És la vida que passa, el món antic que queda enrere, quan els joves decideixen marxar del poble, agafar un local, en uns pisos acabats de fer, en

Sílvia Alcàntara torna a demostrar la seva solvència literària

KIM MANRESA

un barri als afores de la ciutat, per començar una nova vida. En aquesta nova vida la Miquela, la mare de l'Enric, acabarà en una residència.

Vull dir que Sílvia Alcàntara no és autora d'un sol llibre. I que amb *Olor de colònia* (2009), la gran novel·la de les colònies tèxtils del Llobregat, no ha esgotat tot el que ha-

via de dir, ni ha gastat tots els cartutxos d'una solvència literària inesperada i tardana. Hi ha pocs llibres publicats aquest any que es puguin comparar amb *Els dies sense glòria*, per la qualitat de la prosa –una qualitat essencialment visual– i per la densitat psicològica dels personatges, sobretot del ma-

trimoni gran, la Miquela i el Ton, el fill Enric i la seva xicoteta la Glòria, i la gent d'Els Marxants on la noia treballa amb un tracte d'esclau. La relació mare-fill-jove està molt ben contada, amb els canvis d'actitud de la mare, que vol estar al costat del fill, però no sempre hi sap estar. La combinació d'economia i psicologia dona un resultat espectacular. Alcàntara sap transmetre les sensacions de la gent senzilla per la manca de diners, els projectes i les il·lusions de millorar. De la vinya al taller del carreter, a la botiga de barri i al negoci d'informàtica.

Si de cas, la novel·la té un tall massa llarg. No calia que a més de ser una gran història de personatges (amb un marro mig incestuos

Alcàntara descriu les sensacions de la gent senzilla per la manca de diners, els projectes i les il·lusions de millorar

de fons), fos un retrat sociològic d'una època. Les referències a la lluita clandestina antifranquista o l'episodi de l'avortament a Londres són un postís, que dilata excessivament l'acompliment dels fets i desvia l'atenció del nervi de la història.

En canvi, quina emoció quan segueix els moviments de la Miquela jove que va a collir herba pels conills o copsa el gest de triar les mongetes que han de servir de llavor l'any que ve. I quina solidesa quan ha d'explicar l'atac de feridura del Ton. Un gran relat de vides menudes. |

Sílvia Alcàntara

Els dies sense glòria

EDICIONS DE 1984. 380 PÀGINES. 20 EUROS.

rampell

Retrat de la penúltima Cuba

Domingo de Revolución és una novel·la històrica si entenem el telenotícies com a Història. Mentre l'escrivia Wendy Guerra (l'Havana, 1970), van començar a passar coses a Cuba, coses com la primera conversa telefònica entre Raúl Castro i Barack Obama, que l'autora va incorporar a la novel·la. No són les úniques dosis de realitat que s'infiltra: la protagonista, Cleo, és una poeta òrfena de pare i mare (o això sembla, fins que apareix un actor de Hollywood amb notícies sobre el seu passat), com la mateixa Guerra,

Guerra va aconseguir el 2006 el premi Bruguera

R. VILALLONGA

que és filla de la també poeta Albis Torres i té una relació ambigua i difícil amb les autoritats castristes. Cleo guanya un premi literari a Barcelona (Guerra va obtenir el desaparegut Bruguera el 2006) i és una figura vistosa de les lletres hispanes, però no aconsegueix publicar al seu país, on no para de rebre visites de senyors amb jaqueta que la tracten amb un paternalisme que és alhora de gènere i de règim.

A *Todos se van* (Anagrama), la novel·la que li va valer el premi i la va fer coneguda a Espanya, la protagonista, un altre indissimulat reflex de l'autora, tracta el tema de l'exili des d'un punt de vista estrictament sentimental. No és que els amics i els amants se'n vagin de Cuba, és que se'n van d'ella. Ara

torna sobre la qüestió amb una Cleo que no és ni dins ni fora i encaixa malament a tot arreu. Quan viatja a Mèxic a retrobar-se amb un exnòvio, es troba amb una colla d'exiliats obsessió amb Cuba que la prenen per una infiltrada i així que trepitja l'Havana la persegueix la paranoia oficialista de l'altre costat. Algunes de les agudes reflexions de Guerra sobre el culte a la lletjor que s'ha imposat a l'illa o sobre la seva haitianització tampoc no faran que guanyi amics, l'autora, que continua vivint a Cuba, on no publiquen els seus llibres. |

Wendy Guerra

Domingo de Revolución

ANAGRAMA. 224 PÀGINES. 16,90 EUROS

BEGOÑA GÓMEZ URZAIZ